

Số: 77/BC-VHXH

Hà Nội, ngày 01 tháng 12 năm 2022

BÁO CÁO THẨM TRA

Tờ trình và dự thảo Nghị quyết quy định “chế độ đãi ngộ, hỗ trợ Nghệ nhân, Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội” và “chế độ hỗ trợ đối với nghệ sỹ được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”; tập thể, cá nhân đạt giải thưởng cao nhất tại các cuộc thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật chuyên nghiệp toàn quốc, quốc tế”

(Ban Văn hóa - Xã hội trình tại kỳ họp thứ 10, HĐND Thành phố khóa XVI)

Kính gửi: Hội đồng Nhân dân Thành phố

Thực hiện quy định của Luật Tổ chức Chính quyền địa phương và phân công của Thường trực HĐND Thành phố, Ban Văn hóa- Xã hội HĐND Thành phố đã tổ chức thẩm tra dự thảo Nghị quyết quy định “chế độ đãi ngộ, hỗ trợ Nghệ nhân, Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội” và “chế độ hỗ trợ đối với nghệ sỹ được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”; tập thể, cá nhân đạt giải thưởng cao nhất tại các cuộc thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật chuyên nghiệp toàn quốc, quốc tế” do UBND Thành phố trình kỳ họp thứ 10 HĐND Thành phố tại các Tờ trình số 403/TTr-UBND ngày 18/11/2022 và số 407/TTr-UBND ngày 18/11/2022. Ban Văn hóa - Xã hội HĐND Thành phố báo cáo HĐND Thành phố ý kiến thẩm tra như sau:

A. Về hồ sơ, quy trình, thẩm quyền ban hành nghị quyết

1. Hồ sơ UBND Thành phố trình HĐND Thành phố đảm bảo theo quy định, đã thực hiện đầy đủ các bước theo quy trình của Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật.

2. Việc UBND Thành phố trình HĐND Thành phố quyết định các nội dung, mức chi chế độ đãi ngộ, hỗ trợ là phù hợp với quy định của Luật Tổ chức chính quyền địa phương, Luật ngân sách nhà nước năm 2015, các nghị định của Chính phủ và thông tư, hướng dẫn của các Bộ, ngành Trung ương.

Nội dung UBND Thành phố trình thuộc thẩm quyền quyết định của HĐND Thành phố, đảm bảo tính hợp hiến, hợp pháp.

B. Sự cần thiết, căn cứ pháp lý và nội dung Nghị quyết

I. Quy định chế độ đãi ngộ, hỗ trợ Nghệ nhân, Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội

1. Sự cần thiết, căn cứ pháp lý ban hành Nghị quyết

(1) Điều 26, Luật Di sản văn hóa số 28/2001/QH10 ngày 29/6/2001 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa số 32/2009/QH12 ngày 18/6/2009 quy định: *“Nhà nước tôn vinh và có chính sách đãi ngộ đối với nghệ nhân có tài năng xuất sắc, nắm giữ và có công bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể thông qua các biện pháp sau đây: a) Tặng, truy tặng huân chương, danh hiệu vinh dự Nhà nước và thực hiện các hình thức tôn vinh khác; b) Tạo điều kiện hỗ trợ về kinh phí cho hoạt động sáng tạo, trình diễn, trưng bày, giới thiệu sản phẩm của nghệ nhân; c) Trợ cấp sinh hạt hàng tháng và ưu đãi khác đối với nghệ nhân đã được phong tặng danh hiệu vinh dự Nhà nước có thu nhập thấp, hoàn cảnh khó khăn”*.

Chương trình 06-CTr/TU ngày 17/3/2021 của Thành ủy Hà Nội về việc phát triển văn hóa; nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; xây dựng người Hà Nội thanh lịch, văn minh giai đoạn 2021-2025, trong đó xác định một trong những giải pháp trọng tâm là: *“Sửa đổi, bổ sung và ban hành các cơ chế đặc thù trong lĩnh vực di sản, nghệ thuật, văn hóa cơ sở, thể dục, thể thao, giáo dục... đáp ứng yêu cầu phát triển trong giai đoạn mới”*.

Hiện nay, hầu hết các nghệ nhân trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể là người cao tuổi, sinh sống chủ yếu bằng nghề nông, thu nhập thấp và không ổn định, trong đó có nhiều Nghệ nhân đã già yếu, không có điều kiện về kinh tế nên khả năng trao truyền những giá trị văn hóa truyền thống cho thế hệ trẻ rất khó khăn. Do đó, để bảo vệ, phát huy giá trị các di sản văn hóa phi vật thể trên địa bàn Thành phố đúng định hướng, khai thác có hiệu quả, tránh nguy cơ mai một, thất truyền, giáo dục lịch sử, phục hồi các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của nhân dân; góp phần hỗ trợ, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cho các nghệ nhân, các câu lạc bộ hoạt động trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể có điều kiện thuận lợi trong việc thực hành, bảo vệ, phát huy giá trị các loại hình di sản văn hóa phi vật thể; đồng thời thực hiện chủ trương của Thành ủy tại Chương trình 06, việc UBND Thành phố đề xuất xây dựng Nghị quyết của HĐND Thành phố quy định chế độ đãi ngộ, hỗ trợ Nghệ nhân, Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội là rất cần thiết và cấp bách.

(2) Tiết h, Khoản 9, Điều 30, Luật Ngân sách Nhà nước quy định nhiệm vụ, quyền hạn của Hội đồng nhân dân cấp tỉnh: *“Quyết định các chế độ chi ngân sách đối với một số nhiệm vụ chi có tính chất đặc thù ở địa phương ngoài các chế độ, tiêu chuẩn, định mức chi ngân sách do Chính phủ, Bộ trưởng Bộ Tài chính ban hành để thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội trên địa bàn, phù hợp với khả năng cân đối của ngân sách địa phương”*.

Do vậy, UBND Thành phố đề xuất xây dựng Nghị quyết quy định “chế độ đãi ngộ, hỗ trợ Nghệ nhân, Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội là đảm bảo căn cứ pháp lý và đúng thẩm quyền.

2. Về phạm vi, đối tượng áp dụng

Ban Văn hóa- Xã hội cơ bản thống nhất với đề xuất của UBND Thành phố về phạm vi của dự thảo Nghị quyết. Để đảm bảo sự thống nhất giữa phạm vi

với đối tượng áp dụng, Ban đề nghị bổ sung, điều chỉnh phạm vi thành: “Nghị quyết này quy định về chế độ đãi ngộ, hỗ trợ Nghệ nhân, Câu lạc bộ tiêu biểu, Người kế cận nắm giữ di sản tham gia thực hành góp phần bảo vệ, phát huy giá trị trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội.”

Ban Văn hóa- Xã hội cơ bản thống nhất với 3 nhóm đối tượng áp dụng là: (1) Nghệ nhân trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội đã được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân Nhân dân, Nghệ nhân Ưu tú (tính từ lần phong tặng thứ nhất năm 2015 và các lần phong tặng tiếp theo) hiện còn sống và thực hiện các hoạt động bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể; (2) Các Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội đảm bảo các điều kiện theo quy định của nghị quyết; (3) Người kế cận nắm giữ di sản tham gia thực hành góp phần bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội.

Ban đề nghị làm rõ các căn cứ, cơ sở, tiêu chí xác định và điều kiện đối với Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể được hỗ trợ, đảm bảo phù hợp với các quy định và có tính khả thi trong thực tiễn.

3. Về chế độ đãi ngộ, hỗ trợ và nguồn kinh phí

Ban Văn hóa - Xã hội HĐND Thành phố cơ bản thống nhất với nội dung, mức chi chế độ đãi ngộ, hỗ trợ do UBND Thành phố trình, gồm:

- Chế độ đãi ngộ đối với Nghệ nhân Nhân dân, Nghệ nhân Ưu tú;
- Chế độ hỗ trợ đối với Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể;
- Chế độ hỗ trợ đối với nghệ nhân, người kế cận nắm giữ di sản tham gia thực hành, trình diễn, truyền dạy, bảo vệ, phát huy giá trị các loại hình di sản văn hóa phi vật thể.

(Cụ thể các mức chi như tại Tờ trình số 403/TTr-UBND ngày 18/11/2022 của UBND Thành phố)

Nguồn kinh phí do ngân sách Thành phố đảm bảo, phù hợp với quy định của Luật Ngân sách nhà nước. Dự kiến tổng kinh phí năm 2023: 18.404.000.000 đồng (mười tám tỉ, bốn trăm linh bốn triệu đồng).

Trong quá trình xây dựng dự thảo nghị quyết, bộ phận chuyên trách của Ban Văn hóa - Xã hội đã trực tiếp tham gia và có ý kiến đóng góp vào dự thảo hồ sơ xây dựng nghị quyết tại các cuộc họp của UBND Thành phố liên quan đến nội dung này; các ý kiến của Ban đã được cơ quan chủ trì soạn thảo (Sở Văn hóa và Thể thao) tiếp thu đầy đủ.

II. Quy định chế độ hỗ trợ đối với nghệ sỹ được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”; tập thể, cá nhân đạt giải thưởng cao nhất tại các cuộc thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật chuyên nghiệp toàn quốc, quốc tế

1. Sự cần thiết, căn cứ pháp lý ban hành Nghị quyết

(1) Hà Nội hiện có gần 200 nghệ sỹ, diễn viên được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”. Đây là những nghệ sỹ tài năng

có nhiều thành tích, cống hiến cho nghệ thuật Thủ đô nói riêng và Việt Nam nói chung. Tuy nhiên, đời sống vật chất hiện nay của phần lớn nghệ sỹ, diễn viên Thủ đô còn gặp nhiều khó khăn.

Để góp phần giúp đội ngũ văn nghệ sỹ gắn bó với nghề, sáng tạo ra những tác phẩm có giá trị, thúc đẩy công nghiệp văn hóa Thủ đô phát triển; đồng thời thực hiện yêu cầu tại Chương trình 06 của Thành ủy: “Sửa đổi, bổ sung và ban hành các cơ chế đặc thù trong lĩnh vực di sản, nghệ thuật, văn hóa cơ sở, thể dục, thể thao, giáo dục... đáp ứng yêu cầu phát triển trong giai đoạn mới”, việc UBND Thành phố đề xuất xây dựng Nghị quyết của HĐND Thành phố quy định chế độ hỗ trợ đối với nghệ sỹ đã được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”; tập thể, cá nhân đạt giải thưởng cao nhất tại các cuộc thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật chuyên nghiệp toàn quốc, quốc tế là cần thiết.

(2) Tiết h, Khoản 9, Điều 30; Luật Ngân sách Nhà nước quy định nhiệm vụ, quyền hạn của Hội đồng nhân dân cấp tỉnh: *“Quyết định các chế độ chi ngân sách đối với một số nhiệm vụ chi có tính chất đặc thù ở địa phương ngoài các chế độ, tiêu chuẩn, định mức chi ngân sách do Chính phủ, Bộ trưởng Bộ Tài chính ban hành để thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội trên địa bàn, phù hợp với khả năng cân đối của ngân sách địa phương”*.

Do vậy, UBND Thành phố đề xuất xây dựng Nghị quyết quy định chế độ hỗ trợ đối với nghệ sỹ đã được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”; tập thể, cá nhân đạt giải thưởng cao nhất tại các cuộc thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật chuyên nghiệp toàn quốc, quốc tế là đảm bảo căn cứ pháp lý và đúng thẩm quyền.

2. Về phạm vi, đối tượng áp dụng

Ban Văn hóa- Xã hội HĐND Thành phố cho rằng đề xuất của UBND Thành phố về phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng tại dự thảo Nghị quyết cơ bản phù hợp.

Ban Văn hóa- Xã hội HĐND Thành phố đề nghị UBND Thành phố làm rõ mục tiêu của chính sách: hỗ trợ thêm mức thưởng theo quy định tại Nghị định 91/2017/NĐ-CP? Động viên, khuyến khích đội ngũ văn nghệ sỹ? Hay hỗ trợ những nghệ sỹ có đời sống khó khăn? Việc làm rõ mục tiêu chính sách sẽ giúp xác định phạm vi và đối tượng hỗ trợ phù hợp.

Ban Văn hóa- Xã hội HĐND Thành phố đề nghị làm rõ trong dự thảo Nghị quyết về tiêu chuẩn, điều kiện đối với các đối tượng “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú” được hỗ trợ (là công dân Thủ đô? Là nghệ sỹ công tác tại các đơn vị công lập thuộc Thành phố?...); làm rõ các tập thể được hỗ trợ là tập thể như thế nào?; làm rõ phạm vi, tính chất các cuộc thi, liên hoan nghệ thuật quốc tế nêu trong dự thảo nghị quyết?

Ban Văn hóa- Xã hội HĐND Thành phố đề nghị xác định rõ phạm vi các hội chuyên ngành quy định tại điểm b) đối tượng áp dụng của dự thảo Nghị quyết. Ban đề nghị nên xác định là: hội **nghệ thuật** chuyên ngành.

3. Về mức hỗ trợ và nguồn kinh phí

UBND Thành phố đề xuất gồm 02 nhóm mức hỗ trợ cụ thể:

- Hỗ trợ một lần đối với nghệ sỹ được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú” (do Hội đồng xét tặng “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú” thành phố Hà Nội đề xuất và được Chủ tịch nước phong tặng).

- Hỗ trợ tập thể, cá nhân đạt giải thưởng cao nhất tại các cuộc thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật chuyên nghiệp do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, các Hội chuyên ngành Trung ương hoặc quốc tế tổ chức.

Ban Văn hóa- Xã hội HĐND Thành phố cơ bản thống nhất với mức hỗ trợ một lần đối với nghệ sỹ được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú” (do Hội đồng xét tặng “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú” thành phố Hà Nội đề xuất và được Chủ tịch nước phong tặng). Ban Văn hóa - Xã hội HĐND Thành phố đề nghị giải trình thêm: danh hiệu “Nghệ nhân Nhân dân”, “Nghệ nhân ưu tú”, “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú” đều là các danh hiệu được Nhà nước phong tặng và có mức thưởng như nhau theo quy định tại khoản 3 Điều 71 Nghị định số 91/2017/NĐ-CP ngày 31/7/2017 của Chính phủ quy định: *Cá nhân được phong tặng danh hiệu: “Nhà giáo nhân dân”, “Nhà giáo ưu tú”, “Thầy thuốc nhân dân”, “Thầy thuốc ưu tú”, “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”, “Nghệ nhân nhân dân”, “Nghệ nhân ưu tú” được tặng thưởng Huy hiệu, Bằng khen và mức tiền thưởng đối với danh hiệu “nhân dân” là: 12,5 lần mức lương cơ sở; danh hiệu “ưu tú” là 9,0 lần mức lương cơ sở*, nhưng UBND Thành phố lại đề xuất mức hỗ trợ khác nhau giữa “Nghệ nhân Nhân dân”, “Nghệ nhân ưu tú” với “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”? Một số thành viên Ban Văn hóa- Xã hội HĐND Thành phố đề nghị xem xét quy định mức hỗ trợ: “Nghệ sỹ nhân dân”: 20.000.000đ, “Nghệ sỹ ưu tú”: 15.000.000đ.

Đối với mức hỗ trợ tập thể, cá nhân đạt giải thưởng cao nhất tại các cuộc thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật chuyên nghiệp do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, các Hội chuyên ngành Trung ương hoặc quốc tế tổ chức, Ban Văn hóa- Xã hội HĐND Thành phố đề nghị UBND Thành phố rà soát các đối tượng dự kiến hỗ trợ tại dự thảo nghị quyết với các đối tượng được quy định tại Nghị quyết số 03/2022/NQ ngày 06/7/2022 của HĐND Thành phố: các đối tượng được giải A tại Nghị quyết 03 đã được hưởng mức thưởng lại tiếp tục được đề xuất hỗ trợ có dẫn đến trùng lặp chính sách hỗ trợ đặc thù không?

Đề nghị tại dự thảo Nghị quyết chỉ quy định cụ thể mức chi hỗ trợ, không cần diễn giải việc tính toán để xác định mức chi.

C. Về thể thức, bố cục dự thảo Nghị quyết

1. Ban Văn hóa - Xã hội HĐND Thành phố cơ bản thống nhất với nội dung, thể thức, bố cục của dự thảo Nghị quyết.

2. Ban Văn hóa - Xã hội HĐND Thành phố đề nghị gộp chung dự thảo Nghị quyết quy định “chế độ đãi ngộ, hỗ trợ Nghệ nhân, Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội” và “chế độ hỗ trợ đối với nghệ sỹ được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu

tú”; tập thể, cá nhân đạt giải thưởng cao nhất tại các cuộc thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật chuyên nghiệp toàn quốc, quốc tế” thành một nghị quyết vì hai dự thảo Nghị quyết trên đều là nội dung về chế độ đãi ngộ, hỗ trợ dành cho các đối tượng là nghệ nhân, nghệ sỹ đã được nhà nước phong tặng danh hiệu và các đối tượng liên quan và đề nghị tên Nghị quyết là: “Nghị quyết quy định chế độ đãi ngộ, hỗ trợ “Nghệ sỹ nhân dân”, “Nghệ sỹ ưu tú”; “Nghệ nhân nhân dân”, “Nghệ nhân ưu tú” và Câu lạc bộ tiêu biểu trong lĩnh vực Di sản văn hóa phi vật thể thành phố Hà Nội”.

3. Dự thảo Nghị quyết đã được Sở Tư pháp thẩm định theo quy định¹ đảm bảo tính hợp hiến, hợp pháp và không trái với các quy định pháp luật của Nhà nước.

4. Đề nghị UBND Thành phố nghiên cứu tiếp thu ý kiến thẩm tra của Ban Văn hóa- Xã hội, ý kiến của các đại biểu HĐND Thành phố tại kỳ họp; chỉnh sửa, bổ sung hoàn thiện dự thảo Nghị quyết.

Trên cơ sở tiếp thu, giải trình của UBND Thành phố, kết quả thảo luận của đại biểu HĐND thành phố, Ban Văn hóa-Xã hội đề nghị HĐND Thành phố thông qua Nghị quyết.

Ban Văn hóa - Xã hội kính trình HĐND Thành phố xem xét và quyết định./.

Nơi nhận: *JS*

- TT Thành ủy (để b/c);
- TT HĐND TP (để b/c);
- UBND Thành phố;
- Đại biểu HĐND TP;
- Các Ban HĐND Thành phố;
- Đoàn ĐBQH Hà Nội;
- VP: Đoàn ĐBQH&HĐND, UBND Thành phố;
- Các Sở: VH-TT, TC, TP;
- Lưu: VT, Ban VHXH.

TM. BAN VĂN HÓA - XÃ HỘI

TRƯỞNG BAN

Nguyễn Thanh Bình
Nguyễn Thanh Bình

¹Báo cáo số 322/BC-STP ngày 18/11/2022; Báo cáo số 316/BC-STP ngày 17/11/2022.